

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2951

av **Betty Malmberg (M)**

Förbättrad kvalitet i valdebatten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa metoder så att väljarna kan göra objektiva jämförelser mellan olika partiers valprogram och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En liknande motion väcktes under riksmötet 2014/15. Utskottet instämde då i intentionerna med motionen och menade liksom undertecknad att ”det för demokratins skull är viktigt att väljarna ges goda möjligheter att sätta sig in i och jämföra olika partiers förslag och dessas effekter”. Det gläder mig att utskottet förstår behovet av detta men sedan menar man likafullt att gemene man ska sköta analysen på egen hand. Det är ju precis det som är så svårt och hart när omöjligt att genomföra, eftersom alla partier vill framstå som alla goda gåvors givare medan man samtidigt döljer hur utgiftsökningar ska betalas. Det är i det läget en objektiv jämförelse mellan olika partiers valprogram skulle göra skillnad.

Inför riksdagsvalen går debattens vågor höga. Det är samtidigt en mycket krävande period för väljarna då de ska sätta sig in i alla olika alternativ som partierna presenterar. Dessvärre är det också så att valpropaganda, överbudspolitik och populism ibland överskuggar väljarnas möjlighet att läsa ut kärnan i de olika partiernas förslag. Detta blev inte minst märkbart i årets val då vissa partier inte ens hade presenterat sina valmanifest trots att förtidsröstningen redan hade börjat. Det är dålig respekt för väljarna.

För demokratins skull är det viktigt att väljarna ges en rimlig chans att sätta sig in i frågorna och att faktiskt kunna jämföra olika partiers förslag samt effekterna av desamma. Medierna gör förvisso försök att analysera hur olika partiers förslag påverkar oss medborgare. Men de analyserna är långt ifrån heltäckande och ger inte en fullödlig bild av partiprogrammen. Inte heller ger de väljarna en objektiv bild av den presenterade politiken.

För att vi ska kunna upprätthålla väljarnas förtroende för demokratin är det därför viktigt att nya inslag prövas. Nederländerna har sedan 1986 använt en intressant metod för att ge väljarna bättre inblick i de olika partiprogrammen inför parlamentsvalet. De använder de fristående statliga instituten, CPB (Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis) och PBL (Netherlands Environmental Assessment Agency), dit samtliga partier kan skicka sina respektive partiprogram för en seriös och opartisk bedömning.

Det är helt frivilligt för partierna att skicka in sitt respektive partiprogram för utvärdering. Men eftersom partierna vill framstå som uppriktiga och vill visa på att deras program tål att granskas använder sig det stora flertalet av denna möjlighet. I god tid före valet skickar de därför in sitt partiprogram till CPB och PBL, vilka sedan gör en analys av detsamma. Utvärderingarna publiceras en dryg månad före valet och väljarna kan då ta del av en opartisk bedömning av de olika partiprogrammens effekter på frågor såsom statsbudgeten, inflation, arbetslöshet, tillväxt, miljö m.m. Väljarna får således en realistisk och kvalitativ utvärdering redan före valet och erbjuds därmed en bättre möjlighet att göra sitt ”rätta val”. Även svenska väljare bör erbjudas en liknande möjlighet.

Med hänvisning till ovanstående anser jag att riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att överväga att inrätta motsvarande funktion i Sverige så att kvaliteten i valdebatten kan förbättras. Detta för att väljarna ska ges möjlighet att göra objektiva jämförelser mellan olika partiers valprogram.

Betty Malmberg (M)